

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:	
Helyben: Negyedévre	3 korona.
Egész évre	12
Világon: Negyedévre	5
Egész évre	20

Felelős szerkesztő:
Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
László József.

== Egyeszsám ára 4 fillér. ==
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275

Igazságügyi munkaterv.

— okt. 1.

Szakminiszterek rendesen esendes munkát szoktak végezni és csak kivételesen beszélnek róla. Üdvös munka nehezen sikerül hangos láрма mellett és ha mégis ez kíséri a munkát, biztosak lehetünk, hogy valami nincs rendben. Ezért igen jótékony benyomást gyakorol, hogy az igazságügyi miniszter legújabb nyilatkozatát oly tartózkodó hangon, bizonyos mértékben a szordinával tette. A terjedelmes beszédben, jól lehet az elég tartalmas, sehol sem ütözkönnék erősebb akcentusba, vagy frázisba — melynél arról kellene töprengeni, hogy ugyan mit akar mondani. Sőt inkább úgy olvasódik ez a beszéd, mint valami fesztelen társalgás jó barátok között. És Plósz miniszter tényleg jó barátok közt volt Rigycán, mert választói voltak azok, kik ő reá bízták képviselőtük az országgyűlésen s ezzel legnagyobb bizalmuk bizonyítékát adták.

Ami a maga cícomátlan egyszerűségében szép beszéd tartalmát illeti, tulás nélkül mondhatjuk, hogy felér egy igazságügyi programmal s megérdemli az egész ország figyelmét. Ha már a rómaiaknál a justitia regnorum fundamentum volt, napjainkban bizvást elmondhatjuk, hogy modern állam jó igazságszolgáltatás nélkül el sem képzelhető. Pedig nálunk az eddigi nagy erőfeszítések mellett is még igen sok a pótolni való, mert sok mindenben hátramaradtunk. Ezért köszönettel tartozunk az igazságügyi miniszternek, hogy félrehuzta a függönyt, mely munkáját takarta. Nem akarjuk ismét felsorolni azokat a kodifikatori munkálatokat, melyekről Plósz miniszter beszélt, hanem csak annak konstatálására szorítunk, hogy a célok, melyeket ama munkálatok elérni szándékoznak, kell hogy mindenki beleegyezésével találkozzanak. A perek elintézése gyorsabb, alaposabb és olcsóbb legyen, az igazságszolgáltatás legyen

a kis emberre nézve könnyebben hozzáférhető! A telekkönyvi viszonyok ez idő szerint idegen törvény szerint vannak rendezve. Hogy hogyan? erről jobb nem beszélni. Az igazságügyi miniszter kilátásba helyezi egy magyar törvény alkotását, mely egyszerűsíti a telekkönyveket és megállapítja az ingatlan birtokra vonatkozó jogokat. A birtokrendezésnek gyorsabbnak, olcsóbbnak és igazságosabbnak kell lenni és az ingatlan birtokot abban az irányban is védeni kell, hogy csekély adósságokért potom árán elárverezhetők ne legyenek a kis gazdaságok. A kereskedelmi törvény revízióját is szükségesnek mondja a miniszter. És ez könnyen érthető. A kereskedelmi formák oly gyors változásoknak vannak alávetve, hogy a törvényhozásnak nem kis fáradságába kerül, hogy azokkal lépést tartson.

De mint említettük, nem akarjuk a beszédet reprodukálni, hanem csak annak egyes részeit különösen

Az asszony.

Írta: Lengyel Laura.

Mariska újra kezébe vette a levelet. Olvasni ugyan nem bírt, mert homályos volt a szeme a könnyektől, de hiszen ugys tudta már mindenik szavát kívülről.

A levélben ez állt:

Édes Mariskám!

Maga már biztosan tudja, hogy megbuktam az érettségim. Igaza van az, apámnak, nemlesz belőlem soha semmi Nyomorult, haszontalan ember vagyok, miért legyek tovább terhére a világnak. magamnak és magának édes Mariskám!

Férfiúi becsületszavamat, hogy feleségül veszem, nem tudom beváltani. S így elhatároztam, hogy meghalok. De mielőtt tervemet végrehajtanám, engedje meg, hogy még egyszer láthassam. Jöjjön el este 6 órakor a nép-

ligetbe, várni fogom. Hadd mondjak utoljára egy „istenhozzádot”, hiszen arra még jogom van. Ha meg is buktam a vizsgán, de szeretem magát és ha a fizika tanára, az a nyomorult Kovács nem áskálódik utánam, pár év múlva hű kedvesemként vezettem volna be házamba. Most már mindennek vége. Csak még egyszer meg akarom mondani, hogy szeretem, szeretni fogom a sirban is és aztán hadd nyeljen el az örök sötétség.

Kálmán.

Mariska két kezére hajtotta fejét és keservesen zokogott. A levél szíve mélyében megrendítette. Az, hogy Kálmánt viszatartarsa az öngyilkosságtól eszébe sem jutott, ellenben szilárdan elhatározta, hogy együtt megy a halálba kedvesével.

Az óra ötöt ütött, Mariska lázas, remegő kézzel kezdett öltözködni. Minden ízében reszketett. Viszonyuk eddig nem állt egyébből, mint, hogyha szerét teheték sűrűn és erősen szorongatták egy-

más kezét. Gyermekek voltak még mind a ketten és a csokolódzásig nem merészkedtek.

Most légyotra megy, formális találkára. Kevés képzelete volt az ilyen dolgokról, se sejtelme, nem tudata, hogy ez nagy, egész életre döntő lépés. Mindegy, Kálmánért a halálra is el volt szánva. Letörölte könnyeit, fátyolt kötött s kalapjára és megindult a liget felé.

Csuf, borongós őszi nap volt. A szél erősen füttyölt és Mariska könnyű kis kabátjában dideregni kezdett. De csak a teste fázott, az arca lángban égett. A szeme ki volt tágulva, mint a nagy, a lázas betegeké. Egyszer csak valami fehér pelyhet követte többi társa és Mariska egy pillanatig megállt: nini, esik a hó! Aztán tovább sietett, finom kis alakja lassankint fehér lett a sűrűn szállingózó hópelyhektől. Dideregve rázkódott össze, mert már fogai vacogtak a hidektől.

A népliget még messze volt, a kis

Mihalovits J. gyógyszerháza a „Kigyó”-hoz Debreczenben.

Ajánlja: **Harmat-arccporát** (pouder), mely készítmény üde színt kölcsönöz az arcnak s nem rontja az arcz-bőrt. Kitünő illata, teljesen ártalmatlan volta, valamint finomsága által vetekedik bármilyen arcz- vagy rizsporral. Jól tapad s igen jól fed. — A Harmat-Crème a Harmat szappannal együtt használva az arczbőrt üdév, széppé teszi s megóvja a megránczosodástól. — (Kapható 3 színben: **fehér, rózsás s krém-színben**) mintadoboz Harmat-pouder ára 50 fillér. Nagy doboz ára 1 kor. és 2 kor. Ajánlja tovább következő arccporait: **Berlini Fecpuder** (3 féle színben) kis doboz ára 40 fillér, nagy dobozára 1 kor. s 1 kor. 60 fill. — **Velutin Pouder** (3 féle színben) kis doboz 60 fill. nagy doboz 4 korona.

kiemelni. Ez azonban, kivált a jelen pillanatban nagyon hiányosan történt volna, ha nem utalnánk arra is, hogy az igazságügyi miniszter nyomatékosan hangsúlyozta a kormánynak azt a kötelelességét, hogy minden kereseti ág érdekeit egyenlő módon köteles védeni s e tekintetben a kabinet minden tagjának szolidaritását jelentette ki.

A kormány a gazdasági pártok vizsgálója felett áll és az a körülmény, hogy az igazságügyi miniszter ajkai által ezt újfent urbit et orbi hirdettette, annak a jelképe, hogy ez az álláspont igazságon és méltányosságon alapul.

— okt. 1.

— A képviselők az új Házban.

Apponyi Albert gróf, a képviselőház elnöke, a ki október 3-án költözködik fel újból a fővárosba, az összes politikai pártokhoz átiratot intézett, melyben felkéri a képviselőket, hogy október 7-én délután jelenjenek meg az új országgyűlésben a képviselőház megtekintésére és egyes dolgok megbeszélésére. Ugyanakkor jelöli ki a háznagy hivatal az egyes helyeket a képviselők számára.

— A képviselőház kérvénye. Az alkotmányos éra óta még nem érkezett soha annyi kérvény a képviselőházhoz a nyári szünet alatt, mint ez idén. Igaz ugyan, hogy talán ilyen hosszú szünet se igen volt még, de a kérvények száma nem e miatt növekedett oly rendkívüli mértékben, mert a kérvények kilenctized része a szünet első hónapjában érkezett

a képviselőházhoz. Összesen pedig nem kevesebb, mint 143 kérvényt küldtek a törvényhatóságok a képviselőházhoz. — Nem érdektelen erről kis statisztikát állítani össze.

A nemzetiségi törvény módosítását 5 vármegye és törvényhatóság: a képviselő választási törvény módosítását kéri 11, a kóbor cigányok megrendszabályozását 9, a 30 filléres tanítói nyugdíjjárulék eltörlését 12, a városi és megyei árvapénztárának kezeléséről szóló törvényszakaszok módosítását 6, a vármegyei tisztviselők fizetésjavítását 5, a hivatalnokok vasárnapi munkaszünetét 6, Kossuth Lajos érdemeinek törvénybeiktatását és a Rákóczi és Beresényiről szóló törvény eltörlését 23, az önálló vámterület felállítását 10, a 3-ad éves katonák nyári szabadságolását 4, az adóvégrehajtásnak a tavaszi és nyári hónapokban való felfüggesztését 18 és végül az elemi csapások által okozott károk miatt adótörlést kér 8 vármegyei és 3 sz. kir. városi törvényhatósága.

Lesz tehát a kérvényi bizottságnak dolga mindjárt a második ülészak elején. Es legalább negyed óráig fog tartani mindjárt az első ülésen, a míg mind e kérvényt Apponyi Albert gróf házelnök bemutatja a képviselőháznak.

Idegenforgalom.

— okt. 1.

Az idegenforgalomról cikkeztek a budapesti sajtó. Ott voltak a külföldi fogadósok és a bankettek, ünnepélyek egymást követték. A budapesti rendezőknek legfőbb törekvésük az, hogy külföldi vendégeik mindent jól meglássanak, megtapasztaljanak és visszamenvén

hazájukba, hazánkról, fővárosunkról megemlékezzenek.

A külföldi nagy városok és nagy országok már régen rájöttek arra, hogy mily áldásos haszna legyen az idegenforgalomnak. Sváje piros fedeles városokban a lakosság jómódja leginkább az utazó idegeneknek tudható be. Páris bulvárijain a bennszülött párisi ember eltűnik az idegenek társaságában; még Bécsben is rajzanak az idegenek, csak Budapestet és Magyarországot kerültké eddig a derék idegenek, a kik sok pénzt elhoznak otthonról. A fogadósok kongresszusának azért van nagy jelentősége, mert azok az idegen emberek, a kik most vendégeink voltak, nemcsak maguk jönnek el hozzánk ezentúl, hanem a fogadókba szálló vendégeinknek is beszélnek Budapestről és Magyarországról. Kár, hogy a rendezőség meg nem mutatta a vendéglősöknek Magyarország szebb vidékeit, városait.

De ha már elmulasztották, ne átalják megmondani, hogy Magyarországot nem csupán Budapest jelenti. Budapesten kívül igen nagy és sok látnivaló van ebben az országban és a legkisebb vidéki városnak is megvan a maga jelentősége.

A külföldiek érdeklődéséből eddig csupán Budapest foglalt le mindent. Az öreg Gellérthegy szikláit már sokkal több idegen bámulta meg, mint teszem: a Hortobágy délibábját vagy a regényes Marosvölgyét.

Igaz, hogy Budapesten pompás fogadók és éttermek vannak, de ezt elégre az idegen megtalálhatja hazájában is. Azonkívül pedig az idegenek nem mindig a jó éttermekért utaznak.

Azért a fogadósok lefolyt kongresszus alkalmából fölemeljük szavunkat, hogy az idegenforgalomból ezentúl a vi-

leány nem szokott még ilyen sétához. Az izgalom is kimerítette. Minden pillanatban az ájulás környékezte. Szédült a feje káprázott a szeme. De újra, meg újra erőt adott neki a gondolat, hogy Kálmán már kétségbeesetten és szívszakadva várja.

Kálmán csakugyan elindult öt óra tájban. Eppen a kabátját gombolta, mikor édesanyja rászólt:

— Eredj be Szinaynéhoz és mond meg nekik, hogy holnap várom öt uzsonnára.

Kálmán bólintott. Arra gondol, hogy a holnapi uzsonnából aligha lesz valami. Már képzeletében hallotta anyja szívzaggató sikoltozásait, látta könnyeit. Egy kicsit összeborzadt, de aztán fölvetette a fejét:

— Meg kell lenni.

Szinayné előtt azonban eszébe jutott, hogy mégis fölszól a szép özvegynek. Tetszett neki a romantikus póz, amelyben mutathatja magát. Hogyan fogják majd holnap emlegetni, hiszen tegnap még nállam volt, beszéltem vele és mit sem vettem észre. Micsoda lelkiérő volt ebben a fiuban! . . .

— Igen igen, fölmegegyek Szinaynéhoz.

Egy kicsit dobogott a szíve. Ez a szép harminczöt éves asszony oly gyakran megzavarta különös pillantásaival. Az asszonynak szép, nagy, barna fátyolozott szeme volt. Ritkán nyitotta ki egészen, de ha véletlenül kinyitotta és ránézett ez a tizennyolc éves fiú, minden izében remegett tekintete alatt. Az igazat megvalva félt ettől az asszonytól, mint a hogy különben félt mindegyiktől. Nem voltak még érett kalandjai, titkos kirándulásai.

Még nem merete megcsókolni a leányt, kibe szerelmes volt.

Szinayné különben gyakran járt hozzájuk. Ilyenkor mindig jóságosan beszélt vele tanulmányairól, az iskoláról, a tanárokról s egyéb ilyen ártatlan dolgokról. De a szeméből égő, vörös tűzsugarak cikáztak és a fiú az ilyen ártatlan csevegések után soha sem bírt este elaludni.

Most is elfogta az a különös aggodalom, míg az előszoba ajtaján esőngötött. Az asszony maga nyitott ajtót. Egy kicsit homályos volt a szoba, de azért a fiú mégis jól látta föl villanó tekintetét, és bele borzongott.

— Nincs itthon senki, — mondotta az asszony mosolyogva — magam vagyok a szobaleány.

Kálmán halk, akadozó hangon mondta:

— Bocsánat, édesanyám kéreti, hogy holnap tessék elmenni.

— No de csak bejön egy kicsit?

Kálmánnak eszébe jutott, hogy hat órára a népligetben kell lennie, de azért önkéntelenül követte az asszonyt.

Bent a szalonban Szinayné rávetette két sötét szemét és így szólt:

— Miért olyan szomorú? Bántja valami?

— Igen és nagyon szerencsétlen vagyok, — mondta a szegény fiú és szeme tele lett könnyel, mert az érettségi vizsgára gondolt.

— Azért? Ne essék kétségbe Kálmán. — Nem olyan nagy dolog az, majd vizsgázik a jövő évben.

Föllállt és közelebb hajolt hozzá. A fiú megrezzent. Ijedten majemem könnyörögve nézett az asszonyra. Föl akart kelni helyéről de Szinayné egészen föléje

hajolt és egy lágy anyai mozdulattal megsimogatta a fiú szőke fejét.

A mozdulat anyai volt, de a kéz forró. Kálmán hirtelen megragadta a fehér kezét és lázas ajkához szorította egyszer, kétszer, sokszor. . . Az asszony még mindig vigasztaló, annyi szavakat mondott neki, de szeméből tűzsugarak cikáztak és a fiú, mert úgy is el volt szánva a halálra, arra gondolt, hogy ő ezekben a tűzsugarakban fog elégni.

Este volt.

Kellemesen mámorító este. Az asszony nem gyújtott lámpát, csak úgy a sötétben suttogtak:

— Szeretsz? — kérdezte az asszony.

— A tied vagyok.

— És nem gondolsz többé arra a bolondságra?

— Nem. Élni akarod te érted.

Mikor azután kilopódzott a lakásból, már csakugyan nem gondolt a halálra. Merészen fölvetett fejjel, kissé büszkén ment előre. A hópelyhek hulltak a földre, a fiú maga elé bámult elmosolyodott, majd erősen zakatoló szívére szorította kezét. Erős határozott, férfias léptekkel ment hazafelé. . .

Odakünt a népligetben egy fehér, karesu kisleány zokogva takarta el az arcát.

Azóta már biztosan halott.

És roskadozva a nagy fájdalom alatt hazafelé indult a kisleány. Azt hitte, a halál rabolta el tőle fiatal szerelmesét. Még nem tudta, hogy életét veszítette. A leányok örökös szegyeteljes vesztését szenvedte át, kiknek mindig bukniuk kell, ha asszonynyal állanak szemben.

déknek is juttassanak valamit. A vidék jobban is rá van szorulva arra, mint a főváros, mely mindent elhalász a vidék elől.

Ha a külföldiek megismernék Magyarországot szép vidékeit, kedves tájait tán jobban is vágyakoznának ide vissza, mint a budapesti hotelekbe. Szeretnék, ha az idegenforgalom apostolai a vidékre is gondolnának missziójukban.

A mostani nehéz időkben nem szabad megfélemedeznünk Budapest javára a legkisebb városról sem.

Agról-ágra.

A kalmi apróságok.

A Szabadság számára írta: Szatyi.

(Jucika, Bözsike.)

Egy országot csókoltam át,
Hogy megcsókoltam Jucikát.

Szávay Gyula egyik legszebb verséből való ez a két sor, melyet egy Amerikából jött levél tett aktuálissá.

Az ipar- és kereskedelem lelkes bajnoka ugyanis rögtön poeta lett, mikor legutóbbi amerikai útja alkalmával, belépve a homesteasi görög katolikus paróchia tisztos falai közé, ott a pap kis leánya: Jucika zengő magyar nyelven köszöntötte.

Akkor írta meg Szávay Gyula azt a költeményt, mely egyik gyöngyszeme a magyar verses irodalomnak, Jucikáról, kinek csókjában ott égett a honszerelmé tüze, a hazavágyódás busongó költészete, a mi belopta magát a költő szívébe.

Most, hogy Zseny József, aki a magyar zászlót vitte Amerikába, meglátogatta ezt a tisztos hajlékot Kovács Kálmán r. kath. lelkészszel és Kohányi Tihamérral, lapunk tejtésvérének, az amerikai Szabadság-ág-ának édes apjával, keresték Jucikát, a ki azonban kirepült a papilak kalitkájából s a kinek helyét Bözsike, az új magyar pap leánya tölti be.

A kis leány is zengő magyar nyelven beszélt s mikor a vendégjárókat szíves Adjon Isten köszöntéssel fogadta a Magyarországból idegenbe szakadt honfitársaknak eszükbe jutott Szávay Gyula gyönyörű verse. Papirt, tollat fogtak s keresetlen szavakban üdvözölték a homesteadi hajlékból a költőt.

A levél alján pedig egy kis helyet körülkerítették s azt a helyet megcsókoltatták Bözsikével. Alatta pedig ott áll az irás:

— Jucika helyett Bözsike
itt küldi csókját az amerikai magyar leányok költőjének.

A levél tegnap érkezett meg messze idegenből, tengeren túlról s mire idejött az irás egyik-másik betűjét mintha vízcsepp mosta volna el a kis leány csókja mellett.

Miután pedig az oceánok vize aligha férközhetett volna a lezárt levélhez, valószínű, bár nem szól róla irás, hogy azokra a helyekre hullott a homesteadti hazafias görög kath. lelkésznek, a magyar eszmék buzgó előharcosának, a Bözsike édes apjának — s könynyen...

Szavay Gyula Jucikáról szóló költeménye egyik legszebb gyöngyszeme a magyar költészetnek, az a köny meg legdrágább gyöngyszeme a honfivágy keblén született, idegen földön is élő magyar, nemzeti érzésnek, hazaszeretnek.

(Szinházi lapok egybeolvasása.) A párizsi Figaró hír szerint egyesülni akar a Turrai Farkas hitvallását követő s a vele testvéri viszonyban élő Szabolcsi Miksa Egyenlőség című lapjával.

A Budapesti Napló is fuziót csinál a Magyar Hirlappal újévkor.

A tervezett két Szinházi Ujság és Magyar Szinlap szerkesztői ezeken a lapügyeken elmélázva, arra a közös meggyőződésre jutottak, hogy ha már létező és fennálló lapok egybeolvadhatnak, miért ne egyesülhetnének olyan lapok, a melyek még meg sem indultak.

Miután pedig eljátszottak közösen 8 tartli partit s három játszma 30-as billiárdot, elhatározták, hogy a két lap helyett közösen csinálnak egy lapot.

Utóvégre a közös vámterületnek és a dualisztikus viszonyoknak nem feltétlenül olyannak kell lenni, mint a milyennek Kossuth Ferenc, meg Gelléri Mór festik.

Felmetszették tehát — ősi magyar szokás szerint, a Hungária bohém asztánánál, zsebkésükkel az ereket kézcuklóikon, a 7 vezér emlékére mindenikük bele csepegtetett 3 és fél esőpet a véréből a világ legdrágább, 16 krajcáros pikkoló feketéjébe. A felét kiitta Sipos Béla, a másik felét Krémer Jenő s ezzel megkötötték a vérszerződést arra, hogy ketten adnak ki egy lapot, a Szinházi Ujságot, a melynek első száma már tegnap meg is jelent.

A lap jövédelmén a két kiadó a véreseppék arányához képest fog osztzkodni. Egyelőre azonban a két jóvérű és vérmes reményű kiadónak csak vére van.

KÖZIGAZGATÁS.

A jog- és pénzügyi bizottság ülése.

Saját tudósítónktól.

— okt. 1.

Tegnap délután a jog- és pénzügyi bizottság foglalkozott délután 3 órától este majdnem 7 óráig húzódó ülésében az 1903. évre szóló költségelőiránnyal.

Ezt megelőzőleg azonban több segély iránt beadott kérvény felett döntött a bizottság, melyen jelen volt Puky Gyula főispán is.

Az ülésről tudósítónk a következőkben számol be:

A jog- és pénzügyi bizottság tegnap délután 3 órától kezdődőleg ülést tartott. Az ülésen jelen voltak: Puky Gyula, Vecsey Imre, Komlóssy Artur, Abraham László, Roncsik Lajos, Aczél Géza, Komlóssy Dezső, Kovács József, Márton Imre, Szabó Kálmán aljegyző, Vargha Károly és Nagy Lajos.

Vecsey Imre tanácsos tb. főjegyző, mint a bizottság elnöke megnyitván az ülést, meleg szavakban üdvözölte Puky Gyula főispánt, aki mai megjelenésével is azt bizonyította be, hogy minden tekintetben érdeklődik a város ügyei iránt s azok sorsát a szíven viseli.

Puky Gyula főispán megköszönte a szíves figyelmet s kijelentette, hogy azal a szándékkal jött el az ülésre, hogy az 1903. évre szóló költségvetést legapróbb részleteiben is megismerhesse. Az egyes tételhez a bizottság beleegyezésével hozzá fog szólni, de a határozatokat nem akarja befolyásolni.

A költségvetés tárgyalása előtt a bizottság folyó ügyeket intézett el.

(A főiskolai gazdasági tanács kérelme.)

A főiskolai gazdasági tanács az iránt folyamodott a tanáshoz, hogy a város által fentartott büntetőjogi tanszékhez kötött harmadik korpótlék összegét, 200 koronát utálja ki a büntetőjog tanárának. Minthogy erre vonatkozólag már közgyűlési határozatot hozott a város, a bizottság véleménye az, hogy a 200 koronát a közgyűlésnek ki kell utalni a jövő évtől kezdve.

A debreceni görög katolikus egyház 1400 korona rendkívüli segélyt kér a várostól most, a jövő évtől kezdve pedig évi 400 korona segélyt ezen kívül iskolaépítésre.

Roncsik Lajos azt adja elő, hogy a gör. katolikusok az egyház lélekszám arányához képest már kapott segélyt, azért kéri a kérelem elutasítását.

Puky Gyula főispán felszólalása után, aki osztozik a főszámvevő véleményében a bizottság a gör. kath. egyház kérelmét elutasítja.

(A zsidó hitközség kérelme.)

A zsidó statusquo hitközség szintén segélyt kér iskolai célokra és pedig 4000 korona évi segélyének hater ezer koronára való felemelését kéri, ezen kívül pedig 40 öl tűzifa helyett 60 ölet.

Vargha Károly a kérelmet nem tartja megadhatónak. A bizottság a kérelmet elutasította.

A másik zsidó hitközség szintén segélyt kér pénzben és tűzifában. A bizottság ezt a kérelmet is elutasította, hivatkozva a közigazgatási bizottságnak arra a határozatára, hogy ennek a zsidó hitközségnek a már egyszer s mindenkorra adott segélynél többet nem ad.

(A debreceni ipartestület segélye.)

A debreceni ipartestület szintén segélyt kér a várostól és pedig évi állandó segélyt, melynek összegét 6—6 ezer koronában állapítja meg.

Roncsik Lajos, tekintettel arra, hogy különböző ipari célokra az iparosoknak 14754 korona segélyt ad már is, a kérelmet nem tartja megadhatónak.

Komlóssy Dezső indítványára kimondja a bizottság, hogy a jövő 1904. évre vettessék ki 2 százalékos adó ipariskolai célokra, egyebekben elfogadja a főszámvevő javaslatát.

(A jövő évi költségvetés.)

Ezután Roncsik Lajos főszámvevőnek a jövő 1903 évre szóló költségvetési előirányzatát tárgyalták, kapcsolatosan a felügyelő-bizottság véleménye javaslatával.

A költségvetés I. tételének, annak a szováti birtokokra vonatkozó részét változatlanul elfogadták, csupán a küldöttségek napidijaiból töröltek 30 koronát. Ugyanígy jártak el a II. tételnél. A költségvetésnek a debreceni birtokokra vonatkozó tételénél az építési költségekben 4685 korona 81 fillért töröltek. Ezt a lényeges megtakarítást a felügyelő-bizottság javasolta, a jog és pénzügyi-bizottság pedig elfogadta.

Ugyancsak töröltek a szénakaszálatás tételénél a felügyelő-bizottság javaslatára a kiadásokból 3000 koronát.

Pontról-pontra tárgyalták a III., IV., V. VI., VII. és VIII. tételeket, a melyeket, némi változtatásokkal elfogadták.

Általában a bizottság minden tételnél törölte a felesleges kiadásokat s azon igyekezett, hogy a költségvetési hiány legalább 2500 koronával kevesebb legyen, mint azt a főszámvevői költségelőirányzat előírja. Nagyon valószínű ezek sze-

rint, hogy a pótdónk nem csak nem lesz 60 százalék, de a jelenleginél csak jelentéktelenebb módon fog fel emelgetni.

× **A városi szervezési bizottság** ma, szerdán délután fél négy órakor *Komlóssy* Artur polgármester-helyettes elnöklete alatt folytatja a szervezeti szabályzatnak a múlt gyűlésen félbeszakadt tárgyalásait. Ez alkalommal a mérnöki és segédhivatali szervezetre vonatkozólag fognak határozatot hozni.

H I R E K.

N a p l ó.

Iparmuseum, nyitva minden vasárnap és ünnepnapon d. e. 9—12-ig.

Okt. 1. A szervezési-bizottság ülése d. u. 3 és fél órakor.

„ 2. A jog- és pénzügyi-bizottság ülése d. u. 3 órakor.

„ 3. Póttartalékosok bevonulása a 39. gyűlésre.

Okt. 5. A siketnémákat gyógyító egyesület gyűlése a vármegyeházán.

Okt. 13—21. Őszi nagyvásár.

Az időjárás.

Milyen lesz az október?

október 1.

Szeptember hónap időjárása, egészben szép meleg őszi napokkal, a mi az elmaradt szőlő- és kukorica-érésére igen kedvezően hatott s csupán a hónap második harmada hozott változatosabb időt, különösen a 12-iki esomópont hatása 13-án többfelé zivatart, sőt még ciklonos hatást is eredményezett.

Ez szept. 25-én a Napon egy nagy fölcsoport volt észlelhető, a mely valószínűleg szintén a 12-iki esomópont hatása alatt keletkezett, de valamely átláthatatlan gázkör eltakarta szemünk elől, a gázkör most eloszolván, a fölt eltűnt.

A 12-iki hatása alatti keletkezése azért valószínű, mert a fölt keletkezésével járó ciklonos hatások dúltak 13-án a földön. E fölt 30-án átfordult tőlünk a Nappal, annak tulsó felére, ha azonban nyugtalankodna, viharos, szeles időt kapunk október elsejére.

Október hó esomópontjai: 1, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 17, 20, 23, 31-iki napokra esnek, a mi e hónap első felét felette változatosá teszik eleinte még enyhébb, de 10-ike hatása már erősebb lehülést hoz, s csak a hó második felében tér vissza az enyhébb idő, s ha a 31-iki esomópont alkalmával kitörés lesz a napon, akkor még az enyhébb idő novemberre is kihát.

Ipartanácsi tagok.

— okt. 1.

A debreceni kereskedelmi és iparkamara, a kerületbe eső törvényhatóságok által alakítandó ipartanácsba, a folyó évi október 1-től 1903. év szeptember hó 30-ikáig terjedő működési időre, a maga részéről a következő tagokat jelölte ki:

Debrecen szab. kir. város törvényhatósága részére rendes tagokul *Zádor* Lajos kereskedőt és *Serli* Ede iparost, póttagokul *Szent-Királyi* Tivadar kereskedőt és *Tóth* Kálmán iparost.

Szatmár szab. kir. város törvényhatósága részére rendes tagokul *Jákó* Mihály bankigazgatót és *Bölonyi* László iparost, póttagokul *Pásky* Imre kereske-

dőt és *Szent-Iványi* Károly iparos szatmári lakosokat.

Hajdúvármegye törvényhatósága részére rendes tagokul *Mező* Jenő kereskedőt és *Méder* György iparost, póttagokul *Gemeinbeck* József kereskedőt és *Monori* Gábor iparost, h.-bösszörményi lakosokat.

Szabolcsvármegye törvényhatósága részére rendes tagokul *Feszt* László bankigazgatót és *Stoller* Ferenc iparost, póttagokul *Rosenthal* Ferenc kereskedőt és *Borsó* Mihály iparost, nyiregyházi lakosokat.

Szatmárvármegye törvényhatósága részére rendes tagokul *Molnár* Mihály kereskedőt és *Kupás* Mihály iparost, nagybányai lakosokat, póttagokul *Kinál* József kereskedőt és *Ósz* János iparost, nagykarolyi lakosokat.

Beregvármegye törvényhatósága részére rendes tagokul *Blau* Dávid kereskedőt és *Diószeghy* Sándor iparost, beregszászi lakosokat, póttagokul *Friedmann* Jakab kereskedőt és *Weisz* Bernát gyáros, munkási lakosokat.

Ugocsvármegye törvényhatósága részére rendes tagokul *Ladányi* Károly kereskedőt, nagyszőlősi és *Parragh* János iparos, tiszta-ujlaki lakosokat, póttagokul *Guttman* Emánuel kereskedőt és *Mózes* Jakab iparos, nagyszőlősi lakosokat.

Máramaros-vármegye törvényhatósága részére: rendes tagokul: *Somogyi* Ferenc kereskedőt és *Sichermann* Mór iparost; póttagokul: *Keszner* Izidor kereskedőt és *Zsigmond* Béla iparost, m.-szigeti lakosokat.

Jász-Nagy-Kun-Szolnok-vármegye törvényhatósága részére: rendes tagokul: *Lengyel* Antal bankigazgatót és *Kreutzer* Balázs iparost; póttagokul *Vig* Gyula kereskedőt és *Volentik* János iparost, szolnoki lakosokat.

Hasonlóképen jelölnek ki magok kebeléből 2—2 tagot a törvényhatóságok is.

* **A tiszti főorvos itthon.** Dr. *Sárváry* Gyula tiszti főorvos pár napi szabadság után tegnap hazaérkezett.

* **Debrecen szaporodása.** Debrecenben a múlt hónap az anyakönyvi hivatalnál 225 születéssel szemben 125 halálesetet jelentettek be. A tényleges szaporodás tehát szeptember hónapban 100 ember.

* **Népfőkelők szemléje.** A debreceni és hajdúmegyei népfőkelők szemléje ma kezdődik és október hó 6-ig fog tartani. Október 6-án utóállás lesz a Pavillon laktanyában.

* **A kép- és ereklyekiállítás bezárása.** A Kossuth kép- és ereklyekiállítást tegnap este bezárták. Két hétig volt nyitva s e két hét alatt állandóan sokan látogatták a maga nemében fölülte érdekes gyűjteményt, mely különösen negyvennyolcas ereklyékben, képekben és nyomtatványokban igen gazdag volt. Akik a kiállítás szervezésén buzgólkodtak, megelégedéssel láthatták munkájuk sikerét. Ezek sorában első helyen *Dávidházy* Kálmáné az érdem. A rendezőség már most felszólítja mindazokat, akik a kiállításra tárgyakat küldtek, hogy tárgyaik átvételéről ha csak lehet a mai nap folyamán gondoskodni sziveskedjenek. A rendezőbizottság egyben halás köszönetét nyilvánítja mindazoknak, a kik a kiállítás szép sikerét elősegítették.

* **Eljegyzés.** *Ungvári* Dániel hentes, derék debreceni polgártársunk eljegyezte

Nagy Juliska kisasszonyt, *Nagy* Lajos hentes kedves leányát.

* **Új épület a sertésrakodónál.** *Leidl* Emil állami állatorvos egy kérvényt adott be, a melyben előadja, hogy a debreceni sertésvásártéri általrakodó mellett semmi olyan épület nincs, a hol vásárok alkalmával az állatorvos, vasúti tisztviselők és a rakodó alkalmazottjai a hideg időjárás, vagy eső elől meghuzhatnák magukat. *Leidl* Emil épen ezért egy pavillonszerű épület felépíttetését kéri. A tanács közelebb fog ez ügyben határozni.

* **Elhunyt lelkész.** *Hoffmann* Dávid b.-ujvárosi r. kath. lelkész a múlt nyáron esontbajt kapott, úgy hogy mind a két lábát amputálni kellett. A szerencsétlen ember természetesen kénytelen volt megválni tisztségétől. De szomorú sorsát nem sokáig bírta ki, összetört lelkesem. Tegnap meghalt. *Hoffmann* Dávid, halálával nagy részvétet keltve a lakosság, régi hívei körébe.

* **Összetörte a gép a lábait.** H.-Sámsónból jelenti tudósítónk: *Braunstein* Ferenc itteni gépész gépeket szállított. A mint az országuton haladtak, valami földrakástól a lovai megbokrosodtak s *Braunstein* a kerekek közé esett. A kerekek mind a két lábain keresztül mentek s teljesen össze törték úgy alsó, mint felső lábszárait, melyeket valószínűleg le kell vágni. Beszállították a szerencsétlenül járt embert a közokórházba.

* **Kenyér a honvéd csapatoknak.** A félegyházi, gyulai, jászberényi és zilahi állomásokon elhelyezett honvédsapatoknak 1903-ra mintegy 440,770 adag 840 grammos kenyérré lesz szüksége. Ennek szállítására a budapesti I. honvédkerület parancsnoksága október 6., 8. és 10-én nyilvános árlejtést tart.

* **Katonák élelemmel való ellátása.** A temesvári hadtest hadbiztossága a *debreceni*, fehértemplomi, nagykikindai, nagybecskereki, pancsovai és lugosi állomásokon elhelyezett közös hadseregbeli csapatok élelem szükségleteinek ellátását *bérlet* útján kívánja biztosítani. Tárgyalási határidő október 6-ika Temesvárt és Nagyváradon.

* **Elfogott tolvaj.** Szeptember hó 24-én *Tar* József bányai lakosnak a kamaráját feltörte ösmeretlen tettes és onnan több gazdasági szerszámot, lőnyerget, szárnyasokat és többféle tárgyat ellopotott. A megindított erélyes nyomozásnak eredménye is lett, amennyiben tegnap *Hodóssy* esendőrőrsvezető letartóztatta a tettest a káros elvált felesége *Armás* Juliánna személyében, aki bevallotta, hogy a bűncselekményt ő követte el. A letartóztatott tolvajt és a megtalált bűnjeleket átadták a kir. ügyésznek.

* **A játék vége.** K. *Sándor* József vámospécsi lakos a forgópisztolyával játszadozott. *Sándor* valószínűen nem tudta, hogy a fegyver töltve van, mert a ravaszt elesantantotta s előtte álló feleségének combját keresztüllötte. A sebesült asszony állapota nagyon súlyos, de életbenmaradásához van remény.

* **Bányahivatalok szertári anyag és papiros-szükséglete.** A nagybányai m. kir. bányagazgatóság meghagyása következtében, a felső bányai m. kir. bányahivatal, az ottani szertár, a kerületi bánya és kohóművek részére az 1903. évre szükséges szertári anyagokat, ugyszintén a nagybányai m. kir. bányagazgatóság s a fenhatósága alá tartozó bánya és kohóhivatalok, valamint bánya művezetőségek papiros-szükségletét ajánlati úton óhajtja beszerezni, melyeknek biztosítási

határidejeül október hó 20-ik napját tüzte ki. A tájékoztató részletes kimutatás a debreceni kamara hivatalában bármikor megtekinthető.

* **Eladó vasuti acélsinek.** A m. kir. államvasutak igazgatósága, a kezelése alatt álló *szatmár-nagybányai* h. é. vasutól visszanyert 900 darab, egyenkint 800 méter, 100 darab 79 méter hosszú és 9200 kilogramm különböző súlylyal bíró V. rendszerű, azaz folyóméterenkint 181 kilogramm szabványsúlylyal bíró használt, de még teljesen jó állapotban levő gyári vagy iparvágányok előállítására alkalmas acélsint és hozzá tartozó 1000 pár hevedert eladni óhajtván, erre ezen nel nyilvános pályázatot hirdet, melynek lejárati határideje 1902. október 22-ike.

* **Halálozások.** Az anyakönyvi hivatalnál tegnap csak egy halálesetet jelentettek be. Ez *Lantos Antal* ev. ref. 2 hónapos csecsemő.

* **Szinigazgatóból kávé.** Fekete Miksa szerény szintársulata pár esztendővel ezelőtt még teljes ambícióval szolgálta a színészet muzsáját. A szintársulat tagjai miután néhány szomorú emlékekben gazdag és anyagiakban nagyon is szegény működési terület elhagyták, még jó ideig együtt maradtak Fekete Miksa direktorsága alatt, ki azonban nem sokáig áldozhatott már Thália oltárán és lassankint szelnek eresztette a lelkes kis truppot. A színészek, főleg a színésznők csakhamar új szerződést kaptak, de az igazgató, a kitél közben az országos színészegyesület megvonta az igazgatói engedélyt, sehogysem tudott szerződéshez jutni. Egy ideig leartatott babérain pihent, türelmesen várva a jobb jövőt, a mely rózsák helyett — egy *kis kávémerést* hozott neki. Igen, Fekete Miksa színigazgatóból kávé lett, még pedig Keeske-méten. Szomorú rezignációval szolgálja fel kávéesernakában a pikolókat és busan mondogatja vendégeinek:

— Tudtam, hogy hátra van még a *fekete leves* . . .

* **Úszó amerikai mintaraktár.** Washington állam Seatle városában jelenleg egy nagy gőzöst, az *Oregon-t* szerelik fel egy hathónapi utra Kelet-Azsiába. Amerikai gyárosok termékeik uszó kiállítását rendezik, melyet az Oregon venne fedélzetre. A hajó a nagyobb kikötőket fogja érinteni Japánban, Kinában, a Philippinákban, a Straits Settlementekben, Indiában és előreláthatólag Délafrikában és Ausztráliában is. A gyárosok személyesen is elmennek és megkísérlik a nevezett országokban a vevőkkel szoros kapcsolatba lépni. Azt hírlik, hogy nem-sokára újabb expedíciót fognak felszerelni, mert az Oregon-on nem fértek el mindazok a gyárosok, a kik ebben a vállalatban részt akarnak venni.

* **Elfogott gyümölcsolvaj.** Illés Benjáminné dinnyét és más őszi gyümölcsöt árul a piacon. Rendes szokás szerint gyümölcs árúit éjszakára a sátorban elhelyezett ládába szokta becsomagolni. A ládát azonban az elmúlt éjszakák egyikén feltörte valaki, jelentékeny kárt okozva Illésnének. A rendőrség ebben az ügyben a vizsgálatot megindítván, kiderült, hogy a gyümölcsöket Rosenberg Márton nyíralkányi illetőségű esavargó lopta el, aki azokat részben eladta, részben pedig fellakmározta. Ügyét átteszik a kir. ügyészséghez.

* **Rabló cigányok.** A debreceni esendőrös tegnap a város határában *negyven* cigányt fogott el egy rakás gyerekkel. A cigányok 5 szekérral utaztak s örülten vágtatni kezdtek, mikor a esendőrö-

ket meglátták. Erős a esendőrös gyanuja, hogy ezek a cigányok követték el a legutóbbi mezőesáthi vakmerő betöréseket. A cigányok a lopásukról, rablásukról híres *Lakatos* és *Rostás* cigányesaládok tagjai kivétel nélkül.

x **Külföldi bevásárlási utamról** haza érkezve, az ott beszerzett feltűnő szép uridivat különlegességeket ajánlom becses vevőim szives figyelmébe. Kiváló tisztelettel **Fekete Jakab**.

x **A Bikában levő tajték pipa** metsző üzlet f. évi November hóban a városház áttellenében levő Debreczen söresarnok épületébe helyeztetik. Az összes berendezés olesón eladó.

* **Uj tőzsde!** A főtéren a *Városháza-épületben* (a Telegdi könyvkereskedés mellett) megnyílt a *Nagy-féle tőzsde*, hol helyi, bel- és külföldi *hirlapok előfizetése díjtalanul eszközöltetik*.

Napilapok már a kora reggeli és déli órákban kaphatók, *osztálysorsjegyek*, és mindennemű sorsjegyek elárúsítása.

Játékkártya, váltóúrlap, levél- és okmány-bélyeg. Szivar és cigaretta hüvelyek a legnagyobb választékban.

Kedvezményes Margit fürdő-jegyek elárúsítása:

x **Sikkes** női blousokat és felső ruhájakat legolesőbban beszerezhetjük *Mezey Gyulánál* Piac-utca Biedermann ház. Minden vevő, a ki 10 forintig vásárol, még ha részletekben is, egy *szép övet* kap ajándékba. Mérték rendelést elvállalok.

EGYHÁZ és ISKOLA.

Jánosi Zoltán meghívása. Dávidházy János esperes megkereste a református egyháztanácsot aziránt, hogy *Jánosi Zoltán*, az újonnan választott debreceni lelkész hívja meg katedrájának elfoglalására. A presbiterium most gyűléséből meghívó levelet küldött Jánosinak, ki lelkészi állását *november elsején foglalja* el.

A **főiskolai joghallgatók Tudományos Önképző Körének** választmánya tegnap tartotta az új elnök: ifj. Rác Lajos vezetése mellett első ülését. Fontos szerepre van hivatva e kör a jogászság szellemi irányítása, tudományos képzése tekintetében. Ugy látjuk, hogy új vezetői az eddiginél sokkal magasabb színvonalra fogják emelni. Az a program, amit az elnök javaslatára elfogadtak, a szokásos szűk körből kiemelkedik és bizonyos magasabb szempontoknak is megfelelhet. Mint nagyjelentőségű mozgalmat emelhetjük ki, hogy egy alapítvány létesítését sürgetik, melyből évenként joghallgatók, tanulmányaik külföldön folytatására ösztöndíjat nyerjenek. Az évi működést különben ünnepélyes gyűléssel kezdik meg és a rendes felolvasó és vitagyűléseken kívül október hónapban a jogász emberre oly fontos szónoki képességek fejlesztésére versenyszónoklatot rendeznek. Novemberben megvalósítják azt tervüket, hogy theoretikus törvényezőki tárgyalásokat tartva a jogászoknak bizonyos előképzést adjanak. E tekintetben sokat várnak dr. Ozory István büntetőjogi kiváló tanárunk támogatásától is. Decemberben pedig felolvasó-ülések lesznek, melyeken a legjobb értekezések jutalmaztatnak. Ezekon kívül jövő évi márciusra lejáró pályázatokat is hirdetnek. Magas színvonalu és tudományos szem-

pontokból is értékes programjához szép sikert kívánunk a körnek.

Ref. egyházkerületi közgyűlés Kolozsvártt. Az erdélyi ev. ref. egyházkerület ez évi rendes közgyűlését november hó 8-ikára hívta össze báró *Bánffy Dezső* kormányzó főgondnok Kolozsvárra. A reformátusok e kis országgyűlése, mely különben is Kolozsvárra szokta gyűjteni néhány napra Erdély ref. intelligenciáját, az idén különösen népes lesz, mert tárgysorozatába kiválóan fontos javaslatok vannak fölveve. Ez alkalommal kerül megvitatás és döntés alá a Kolozsvártt felállítandó magasabb leánynevelő intézet kérdése, az egyházmegyék célszerűbb beosztása és kikerekítése, a részben már elavult tanárválasztási szabályzat módosítása és a főbb irányelvek megállapítása arra nézve, hogy a jövő évben kezdődő egyetemes zsinat törvényhozási munkálata után mily mértékben módosíttassék az erdélyi egyházkerület szervezete is, abból a célból, hogy a magyarországi kerületek szervezetéhez lehetőleg közeledjék és így az 1881-ben kimondott unió tényleg is megvalósíttassék.

EGYLET.

A **tisztviselő egyesület** tagjai részére színhazi utalványok kaphatók *Tóth Béla* gyógyszerárában (Főpiac) és *Pápay János* egyesületi pénztárnoknál.

SZÍNHÁZ.

Színházi műsor:

Okt. 1. Lotti ezredesei, énekes bohózat. Itt először.

Okt. 2. Lotti ezredesei.

Okt. 3. X. asszony, bohózat. Itt először.

Okt. 4. X. asszony.

Okt. 5. Délután: A lengyel zsidó. Este: Flórika szerelme, népszimű. Itt először.

Okt. 6. Kuruc Feja Dávid.

— **(Első előadás.) Makó Lajos** ezelőtt 27 esztendővel ment el szülővárosából színésznek és most elérte azt, amiről 27 évig álmodozott; itthon van a szülőföldjén és igazgatója a debreceni színháznak. A meghatottság őszinte hangján adott ezért hálát a Gondviselésnek előjáró beszédében, melyben megfogadta, hogy e színház nemes hagyományaihoz hű marad és iparkodik a nagy múlt szellemét erejéhez képest teljes buzgósággal visszavarázsolni. Elfogadjuk valómását, hogy életének fő célja valósult és bizunk ünnepiesen tett fogadalmában, hogy becsületes munkával fogja szolgálni a jó izlést, a művészetet. A közönség szívében is visszhangot keltett az új igazgató fogadkozása s a tegnapi est inkább volt a társulat színes elvonulása a közönség előtt, mint egy új verses mű bemutatója. A *szombatosok*, *Somló Sándor* történeti színjátéka ezen az évadnyitó estén valósággal a testületi kiöltözködésre adott legkedvezőbb alkalmat. Oly szerepe, oly drámai magja alig van e lírai legendezésben rózsaködök árján uszó költeménynek, melyből erős, mély, tartós hatás, színészi tehetségek megmérésére kellő benyomás fakadhatna. Első látásra különben sem lehet senkit

megítélni s én elhatároztam, hogy véleményemet a társulat képességeiről a hónap közepéig érlelem. A mi a tegnapi bemutatkozásból figyelmet érdemel, ime ennyi. Az igazgató ruhatára szép és díszes, jóllehet a fejedelmi mentéket nem okvetlenül kellett volna ily tömegesen egyszerre kiszellőztetni. A társulat tagjai általában éneklő hangon szavalják a verseket és nagyon kedvelni látszanak az indulatok állandóan lármás kitöréseit. Mintha egy tenorista szakadatlanul magas f-eket vágna ki, oly egyértelműen keresik a gárda tagjai a legfelső regisztereket. Pedig a hangjuk színe általában szürkés; egészséges esendülése alig van egy-kettőnek. Kiemelkedő kivétel kettő tünt fel az este: *Mészáros Margit*, a kinek hangjában a nyelv dallamossága édes zengésben hullámszik s egyenes uton ömlik a szivbe. Továbbá: *Sebestyén Géza*, aki fogyatékos hangja hátrányai mellett is meglepő tagolásával a szónak, fejlett izlésű, okos, gondolkodó színész s legközelebb jár valamennyi közt a művészi formákba öntött természetességhez. Ez a kettő beszélt tegnap a szavalók sorában. A többieknek nem volt alkalmuk az ugynevezett egy csapásra való hódítással kitűnniök. De meg kell jegyezni, hogy a hölgyek közt az egyik öltözékének rózsás színeivel, a másik meg tiz ujjára szedett szinpad gyűrűinek tömeges csillogtatásával tett bizonyosságot arról, hogy egyéni izlésüket az igazgatói fegyelemnek erősen esiszolnia kell. Az est általános sikere egyébaránt kielégítő volt. A tele színház jól fogadta a bemutatkozást. A magyar nyitányt melegen, az előljáró beszédet zajos szeretettel tapsolta meg és a Himnuszt ajtatosan állva halgatta végig.

— **(Évadnyitás a vidéki színházakban.)** Debrecennel egy időben a többi nagyobb vidéki városok színházai is megnyiták az új színházi évadra. Nagyváradon Somogyi Károly már szept. 18-ika óta működik; Aradon Zilahi Gyula szintén a múlt hóban kezdte meg előadásait. Most mutatkozott be Janovics Jenő Szegeden, Komjáthy János Kassán, Krecsányi Ignác pedig visszatér Temesvárra, ahol tizenegy éven át a magyar színészet lelkes apostola volt.

— **(Színházi Ujság.)** Tegnap jelent meg a *Színházi Ujság* első száma. Ugyes színházi lap, mely a színlapon kívül a színre kerülő darabok meséjét is előre ismerteti. Van benne továbbá sok tarka rovat, színházi hírekkel tele s két arckép: az egyik Makó Lajos igazgató képe. A *Színházi Ujság* felelős szerkesztője Sipos Béla a lap kiadására Krémer Jenővel szövetkezett. Ajánljuk az ügyes kis ujságot a színházba járó közönségnek *színlap helyett*. Egyes szám ára 6 fillér.

— **(Lotti ezredesei.)** Ez a címe a ma színre kerülő énekes bohózatnak, mely a Magyar Színház műsorából való. A vidék kisebb-nagyobb színpadait már bejárta; nálunk ma adják először. A főbb szerepeket Felhő Rózsi, Havasi Szidi, Krémerné, Csige Ilonka, Nagy Dezső, Krémer Jenő, Szilágyi Aladár, Sebestyén Géza játsszák.

— **(Komjáthy János Kassán.)** Komjáthy János, a ki hat évig volt a debreceni színház igazgatója, *Kassán Verő György Ezer év* című történeti látványosságával kezdte meg működését. Második este a *Buborékok*, Csiky vigjátéka, azután a *Királyné dragonyosa* című operett került színre. A kassai közönségnek tetszik az új társulat.

TAVIRATOK.

Zola Emil halála.

A *Szabadság* eredeti távirati értesülései. — október 1.

Zola Emilnek, a francia írók fejedelmének tragikus halála foglalkoztatja a művelt világ közvéleményét.

Zola Emil haláláról a következő táviratokat kaptuk:

Páris, szeptember 30. (*Saját tudósítónktól*.) A lapok jelentése szerint a vizsgálóbíró elrendelte, hogy Zola hálószobájának kandallóját szétszedjék annak a konstalásása végett, hogy a szénoxidgáz kiömlése okozta-e halálát. Még nem tudják, vajjon a temetés, a mely valószínűleg szerdán lesz, egyházi szertartással vagy a nélkül fog-e végbemenni. Ez első sorban attól függ, hogy Zola végrendeletében rendelkezett-e erre nézve.

Páris, szeptember 30. (*Saját tudósítónktól*.) A lapok, a melyek irányuk szerint különféleképen ítélik meg Zola erkölcsi és esztétikai értékét, mind egyet-értének nagy jelentőségének elismerésében. A republikánus lapok Zolát mint nagy polgárt és kiváló írókat egyaránt magasztalják. A nacionalista lapok itt-ott keserű szavakkal ítélik el az utolsó évek politikájába való beavatkozását.

Páris, szeptember 30. (*Saját tudósítónktól*.) Girard vegyész Zola és neje vérében szénoxidot konstalt és ebből azt következteti, hogy Zola halálát fulladás okozta. Zoláné felgyógyulása az orvosok véleménye szerint két hetet fog igénybevenni.

Páris, szept. 30. (*Saját tudósítónk távirata*.) Zola Emilné ma délután részletesen elmondta a szenaiórium igazgatójának, hogy milyen körülmények közt folyt le a végzetes éjjelen a katasztrófa:

— Emil egyszerre csak fölébredt s panaszkodott, hogy rosszul érzi magát. Fölkelt ágyából s kiakart menni a másik szobába. Én kértem, hogy csak maradjon s rövid idő múlva jobban is lett s ekkor visszafeküdt ágyába. De rövid idő múlva megint úgy rémlet előttem, mintha férjem nyugtalanokodna. Kérdeztem is: — *Emil rosszul vagy?* — *Nem*, — felelte Emil, — *nincs semmi bajom*. Én még is nyugtalanokodtam miatta s megkérdeztem: — *Jó lenne talán a cselédeket behívni, mert félek, rosszul vagy*. Emil azonban megnyugtatótt: *Aludjunk csak tovább*. Erre én ráhagytam: *Ahogy akarod barátom s elszunyadtam*.

Ez volt Zoláné utolsó szava férjéhez. Később Zoláné, — mint előadja félig ébren hallotta motoszkálni, majd hörögni. Kiáltani akart a nagy író, de nem tudott. Ettől kezdve Zoláné mire sem emlékszik.

Megható volt, hogy Zoláné, megnyit kérdezősködik férje után. *Ha talán meghalt volna*, — könyörgött, *ugy mondják meg az igazat*. Az orvosok vigasztalják, hogy Zola itt van a szenaióriumban, de állapota a legnagyobb ki-

méletet követeli, mert nagyon rosszul van. Zola Emilné még mindig aggasztó állapotban van. A mérgezési tünetekhez nagyfokú neurasztéria (ideggyöngeség) is járul. Az elhunyt Zolát dolgozószobájában helyezték ravatalra, mellette legbensőbb barátjai örködnék. Az emberi jogok védelmére alakult liga gyűlést indít s Zolának szobrót akar állítani.

Tanácskozás a királynál.

Bécs, szeptember 30. (*Saját tudósítónk távirata*.) A két miniszterelnök ma délelőtt 10 órakor közös kihallgatásba belevonták. *Lukács László* és *Böhm-Pawerk* pénzügyminisztereket is, mert a tanácskozás folyamán a két pénzügyminiszter tárcáját érintő adókérdésekről volt szó. Hír szerint a király holnap ismét közös kihallgatáson fogja fogadni a két miniszterelnököt a kereskedelmi miniszterek bevonásával.

Bécs, szeptember 30. (*Saját tudósítónk távirata*.) A Burgban tartott mai tanácskozáson O felsége a király elnökölt. A tanácskozások délelőtt 10-től délután kettőig tartottak, de még a tárgyalásokat holnap folytatni fogják. A magyar miniszterek elutazásának ideje még nincs meghatározva, miután a felhivatalos Magyar Nemzet szerint még számos ellentétet kell elsimitani.

Gabonatözsde.

Budapest, szeptember 30. (*Saját tudósítónk távirata*.) Déli zárlat. Buzakinátat mérsékelt, vételkedv korlátolt. Nyugodt irányzat mellett 22,000 métermázsza került forgalomba változatlan áron. Egyéb gabonanemek változatlanok. Idő: boros.

Buza októberre	6-89—90.
" áprilisra	7-12—13.
Rózs októberre	6-15—16.
" áprilisra	6-29—31.
Zab októberre	5-61—62.
" áprilisra	5-90—91.
Tengeri szeptemberre	0-00—00.
" májusra	5-48—45.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Civakodó sógorok.** Lente Miklós és felesége valamint kocsisuk *Varga Sándor* álltak tegnap a kir. törvényszék előtt azért, mert 1900 május 2-án *Csuja Józsefet* a sógorukat megverték és nyakába, kezére hurkot vetettek. Viszont Lenteék meg *Csuját* vádolták azzal, hogy Lente Miklósét a becsületében megsértette. A kir. törvényszék 12 tanut hallgatott ki, akiknek legnagyobb része a Lenteék javára vallott. E tanuk megeskete után Dr. *Bálint Zsigmond* kir. ügyész és Dr. *Csakás József* hajdunánási ügyvéd mondták el vád illetve véd-beszédeiket. A kir. törvényszék ezután visszavonult és ítéletet hozott, mely szerint Lente Miklóst és feleségét valamint *Varga Sándort* az ellenük emelt vád alól felmentette. *Csuja Józsefet* pedig becsületéért vétségéért 100 korona pénzbüntetésre vagy 10 napi fogházra ítelték. A kir. ügyész felebbezett.

§ **Vásári zsebmetszés.** Simon György fiatal suhanc a legutóbbi szerencsés vásáron egy ösmeretlen károsult zsebéből nagyobb összeget lopott ki. A tolvajlásra azért jöttek rá, mert Simon feltűnő módon költekezett. A kir. törvényszék a tegnapi megtartott tárgyaláson Simont lopás büntetéseért dr. *Bálint* kir. alügyész vádbeszéde után 2 hónapi börtönnel sújtotta, de a vizsgálati fogság által kitöltöttnek is vette a büntetést s így a vádlottat szabadlábra helyezte.

Regénycsarnok.

A szép színésznő.

A Szabadság számára írta: Rudnyánszky Gyula.
Folytatás. 6.

Nagyon természetes, hogy Rózsa Szilvia is megtudta, amit nem lett volna szabad megtudnia.

Beváltotta fenyegetését és tíz napig nem lépett föl. Sőt egyáltalán életfelt sem adott magáról. Akkor éjjel kikocsizott Domoszlaiával a viski kastélyba és ott maradtak egy hétig. Mikor vissza tért, Komlái egy szóval sem tett neki szemrehányást eltűnése miatt. Máskor ily esetben már a haját tépte volna a amugy magyarosan káromkodott volna, mint rendszeren szokta. De most szemet hunyt és simán, udvariaskodva fogadta a primadonnát:

— Kipihentéd már magadat Visken galambom? Volna kedved holnapután fellépni?

— Miben?

— Harrietben.

Szilvia elvörösödött. Egy pillanatra azon tűnődött, ne üsse-e pofon ezt a szemtelen igazgatót, a ki éppen Harrietben akarja őt újra fölléptetni.

De azután fölülkerekedett benne a hű színésznő, az öntelt primadonna. A megsértett önérzet sarkalta, hogy csak azért is! Majd megmutatja ő!

Nagyban készült a debütre, Domoszlai számlájára két fényes új ruhát csináltatott Budapesten Csepreginénél és a diákság közt száz ingyen jegyet osztott ki Domoszlaiával.

Mikor aztán megtudta az igazgató titkos tervét, hogy másnap ismétlik a darabot, Harrietben Mezei Klárával: végkép előntötte az epe. Ugy? Hát az a pohos ripacs azt képzei, hogy ő már lejárt magát? Azt képzei, hogy őt egy apró-cseprő szemérmes fruska legyőzheti?

Tízszor kell annak elébb újra születnie, a míg a siker reményével fölveheti ő ellene a keztyűt. Nézzé meg az ember azt a alamuszi, ravasz igazgatóját! Még mit nem forral! De hiszen beletörök a bicskájá!

(Folyt. köv.)

Talán Angliában volt az idén?

Kérdik minduntalan azon uraktól, kik a modern szabasu és feltűnő elegáns szürkés-fekete Raglan-felöltöket és öltönyöket viselik . . . Holott ezen izléses angol ruhák a NEUMANN M. cs. és kir. udvari szállító férfi-, flu- és gyermekruha-telepéből (Debreczen, Piacz-utca 49., a m. kir. postával szemben) származnak.

A Pesti Napló karácsonyi ajándéka

Zichy Mihály album.

A Pesti Napló amely eddigelé Madách Ember tragédiáját, Arany balladáit Zichy Mihály képeivel Katona József Bánkbánját, Kisfaludy Sándor Himfy szereleimeit remek albumba foglalva és legutóljára a Költők Albumát adta olvasóinak karácsonyi ajándékkul, az idén az eddiginél is nagyobb szabásu diszben, tartalomban nemesak az eddigi ajándékokat felülmúló, de a könyvpiacozon is ritkaságszámba menő

Zichy Mihály albumot szánta olvasóinak karácsonyi ajándékkul. Zichy Mihály képeinek válogatott, impozáns albumba foglalt gyűjteményét a Költők Albumánál nagyobb és diszesebb alakban Zichy Mihály világhírű művészi termeléseinek legjavát foglalja magában

ez a diszmű legszébb festményeit és rajzait negyven műlapon amelyek mindegyikéhez legkiválóbb esztétikusaink és műbirálóink írnak szövegmagyarázatot. A valóban remek kivitelű műlapoknak egy része gyönyörű színnyomásu lesz, olyan, a milyen addig alig jelent meg magyar diszműben.

A 40 pompás műlapot, a kíséző szöveget és Zichy Mihály egyéniségének és változatos életpályájának regényes rajzát, valamint Zichy rajza után készült

gazdag bekötési tábla foglalja gyönyörű diszes kötetbe.

A Pesti Napló e nagyszabásu diszművét az Athenaeum állítja ki. A Zichy Mihály Albumot amelynek ára az Athenaeum eredeti kiadásában 90 korona, a Pesti Napló új kvart kiadásában karácsonyi ajándékkul megkapja a Pesti Napló minden állandó előfizetője. És megkapják díjtalanul azok az új előfizetők is, akik egész éven át, fél, negyedév, vagy havonkint, de megszakítás nélkül fizetnek elő a Pesti Naplóra.

Különlegességek
Gyermekek Rukák
és Felöltőkben.

. Őszi és Téli .
. . Felöltők, . .
. Köpenyegek, .
. . Gallérok . .

1902-3. IDÉNY.

Párizsi divat áruház

Debreczen,
. Főposta mellett .

Eredeti Modell és
Gyász Kalapok,
. . Gyermekek . .
. . Fejkötők . .

Szörme Coliek,
. . Blousok, . .
. . Jouponok . .

ÓRIASI VALANSTEK

UTAZOS ARKA

Hirdetések
 a „SZABADSÁG“ politikai napilap számára
 . . jutányos áron felvételnek . .

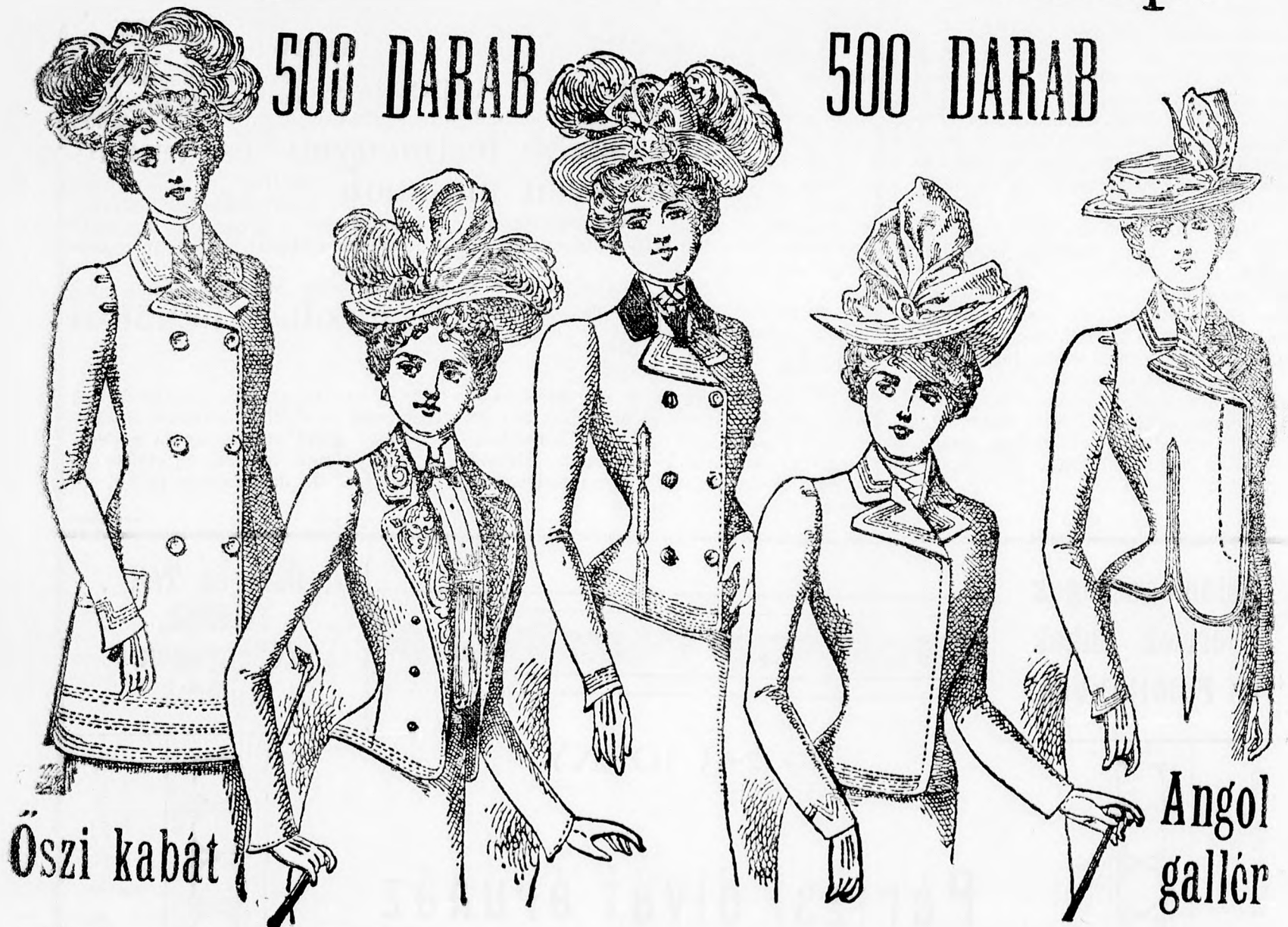
Orosházi házi kenyérsütőde

október 5-én megnyilik.

Sütőde: Piacz-utca 79.

Főelárusítás: Simonffy-utca 2., városi bérház, a husárosokkal szemben.

Elegáns! Divatos. Szép!

500 darab **RAGLAN PALETÓ**

Még a készletből tart lezártott árban lesz eladva.

Rózsa Lajos legnagyobb női felöltő áruházában,
 Debreczen, Kistemplom-bazár

Debreczen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.